

Meer grip op gras

Diervoeding

[Tessa Nederhoff]

Boeren vinden beweiden steeds ingewikkelder worden. Om de kennis over weidegang te vergroten, lopen er binnen Wageningen UR meerdere projecten, zoals Autograssmilk en Amazing Grazing. Volgens Agnes van den Pol-van Dasselaar is kennisbehoud noodzakelijk. “Er wordt steeds meer melk geproduceerd en er is dus meer biomassa nodig. Meer uit gras halen is een belangrijke oplossingsrichting.”

Steeds meer melkveehouders kiezen ervoor hun koeien niet meer te weiden. Momenteel blijft zo'n 30 procent van de koeien jaarrond op stal. Ook het aantal boeren dat dag en nacht weidt, neemt af. Volgens Agnes van den Pol-van Dasselaar, werkzaam bij Wageningen UR, is het ontbreken van kennis een belangrijke reden. “Boeren vinden het lastig om bij weidegang het rantsoen en het grasland te optimaliseren. Vooral bij een slechte verkaveling, automatisch melken en grotere koppels is dat het geval.”

Vooral bij grote bedrijven wordt er minder beweide. Ligt het beweidingspercentage bij bedrijven met minder dan 40 melkkoeien boven de 90 procent, bij bedrijven met 160 melkkoeien of meer daalt dit percentage naar iets meer dan 40 procent. “Boeren vinden beweiden ingewikkeld worden, mede door de schaalgrootte. Het vraagt een ander soort kennis die jonge boeren vaak niet meer hebben.”

Meer biomassa

Om de kennis van weidegang te verbeteren, lopen er binnen Wageningen UR verschillende onderzoeksprojecten. Volgens Van den Pol-van Dasselaar is het noodzakelijk dat de kennis behouden

blijft. “Er wordt steeds meer melk geproduceerd en er is dus meer biomassa nodig. Meer uit gras halen is een belangrijke oplossingsrichting.”

Daarnaast is een koe in de wei een icoon voor Nederland, is er geld te verdienen met beweiden en draagt weidegang bij aan dierenwelzijn, minder ammoniak- en methaanuitstoot, een lager energieverbruik en een mooi landschap, meent de onderzoeker. “Weidegang is goed voor het imago van Nederland. Vandaar dat er ook een Convenant Weidegang is getekend, waar meer dan zestig partijen in aangeven dat ze weidegang willen behouden.”

Geld verdienen met beweiden lukt alleen als de koe genoeg gras opneemt, zo'n 600 tot 700 kg drogestof per koe per jaar, wanneer de weidepremie niet wordt meegerekend.

Nadelen

Maar beweiden kent ook nadelen. “Ook hier speelt diergezondheid weer een rol, maar dan met betrekking tot de gemakkelijkere verspreiding van besmettelijke ziektes. Daarnaast wordt de arbeid als lastiger gezien bij beweiden, is de grasopbrengst lager, het rantsoen minder gebalanceerd en zorgt het voor nitraatuitspoeling, denitrificatie, lach-

gasemissie en stikstof- en fosfaatverliezen. Het is de vraag welke factoren je het zwaarst laat wegen. Maar als je voor beweiding kiest, doe het dan goed. Een hoge melkproductie op uitsluitend gras is voor melkvee niet mogelijk. “De voeropnamecapaciteit is onvoldoende, een hoge grasopname vereist een hoog grasaanbod en een hoog grasaanbod leidt tot veel beweidingsverlies”, somt Van den Pol-van Dasselaar op. Zij is projectleider van het Feed4Foodure-project ‘Voedingsoptimalisatie voor hoogproductief melkvee met weidegang’, een project dat twee vragen wil beantwoorden: hoe kan een veehouder grip krijgen op gras en op de optimalisatie van voeding bij hoogproductief melkvee? En hoe kun je een hoge melkproductie combineren met weidegang?

Inzicht bieden

Het project wil inzicht bieden in de nutriëntenopname bij beweiden. “Het ideaalbeeld is dat de veehouder door middel van sensoren en metingen inzicht krijgt in de dagelijkse nutriëntenopname bij beweiding. Op die manier heeft de veehouder handvatten om bij hoogproductief melkvee op een adequate manier in te spelen op de onvermijdelijke variatie in grasaanbod en -kwaliteit door onder meer weersinvloeden.” De sensoren meten onder meer de AMS-gegevens (productie, bezoekaantal), het koeverkeer, diergedrag (beweging, vreettijd) en de penspH. Daarmee kunnen verbanden worden gelegd (zoals vreettijd in relatie tot grasaanbod, melkproductie in relatie tot grasaanbod en kwaliteit, pens PH-data in relatie tot grasgedrag en grasaanbod) en besliscriteria worden ontwikkeld, bijvoorbeeld over de manier van bijvoeren en het moment van in- en uitscharen.

Amazing Grazing

Het F4F-project 'Voedingsoptimalisatie voor hoogproductief melkvee met weidegang', sluit aan bij twee andere projecten: Amazing Grazing en Autograssmilk. Paul Galama is projectleider van het eerstgenoemde project. Binnen dit project wordt op Dairy Campus een groot bedrijf (150 koeien) met een kleine huiskavel (25 hectare) nagebootst. Het idee is om de veldkavels te maaien en de huiskavels continu te beweiden. De 45 koeien zijn in drie groepen verdeeld. Alle groepen worden dagelijks omgeweid naar een nieuw perceel. In de proef worden 24 percelen gebruikt, waardoor de koeien na die tijd weer terugkomen op hetzelfde perceel.

Aangezien de grasgroei niet stabiel is, vindt bijvoeren plaats op basis van het grasaanbod. "Als er veel gras in de wei is, wordt er minder bijgevoerd en vice versa", aldus Galama. Aangezien de koeien meerdere keren terugkomen op een perceel, blijven er resten achter. Daarom zijn er drie behandelingen toegepast: niks doen, maaien en gras versnipperd laten liggen en maaien en afvoeren. "We willen kijken waar we de hoogste efficiëntie hebben voor gras en waar we de meeste melk produceren met zo veel mogelijk gras."

Asociale koeien

Het project AutoGrassMilk is gericht op weiden in combinatie met een melkro-

bot en wordt getrokken door Van den Pol-van Dasselaar. Zestig koeien worden via stripbegrazing beweiden en zijn voorzien van sensoren die bijhouden wat de vreetijd en melkgift zijn. Door weinig bij te voeren, wordt de grasopname gestimuleerd. De bijvoeding staat vast en de strip wordt groter of kleiner gemaakt, afhankelijk van het grasaanbod. Binnen de proef wordt ook gekeken welke koe de wei – en dus de kudde – verlaat om naar de melkrobot te gaan. "Misschien moet je wel asociale koeien hebben als je optimale resultaten wilt behalen met beweiden in combinatie met melkrobots", oppert Galama. ■

Een koe in de wei is een icoon voor Nederland.